

Uniwersytet
ŁÓDZKI

Prof. dr hab. Maciej Zieliński

Maciej Jan Zieliński urodził się 5 lutego 1940 r. w Żelechowie. W 1958 r. rozpoczął studia prawnicze na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Jednocześnie studiował ekonomię na Wydziale Ekonomicznym tego uniwersytetu. Oba kierunki ukończył w 1963 r.

Pracę magisterską na Wydziale Prawa i Administracji UAM, zatytułowaną *Nieudzielenie pomocy w niebezpieczeństwie (art. 247 k.k.)*, napisał w Katedrze Prawa Karnego pod kierownictwem naukowym doc. dr hab. Krystyny Daszkiewicz. Od czwartego roku studiów uczęszczał także na seminarium magisterskie prowadzone przez prof. dra Zygmunta Ziemińskiego w Zakładzie Prawniczych Zastosowań Logiki.

W 1963 r. mgr Maciej Zieliński został zatrudniony w kierowanym przez prof. dra Zygmunta Ziemińskiego Zakładzie Prawniczych Zastosowań Logiki na Wydziale Prawa i Administracji na stanowisku asystenta.

Pracując na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, uzyskiwał kolejne stopnie i tytuły naukowe oraz zajmował kolejne stanowiska: asystenta (1963), starszego asystenta (1964), adiunkta (1969), docenta (1980), profesora nadzwyczajnego (1990) i profesora zwyczajnego (1991).

Stopień naukowy doktora nauk prawnych Maciej Zieliński otrzymał w 1969 r. za napisaną pod kierunkiem naukowym prof. dra Zygmunta Ziemińskiego rozprawę *Sposoby wystawiania norm w ustawodawstwie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej*, za którą otrzymał w 1970 r. wyróżnienie w XII Konkursie „Państwa i Prawa”. Znacznie skróconą i zmienioną wersję tej pracy opublikował w 1972 r. pod tytułem *Interpretacja jako proces dekodowania tekstu prawnego*.

Uniwersytet
ŁÓDZKI

Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych Maciej Zieliński uzyskał w 1979 r., na podstawie dysertacji *Poznanie sądowe a poznanie naukowe*. Rozprawa ta została wyróżniona w XXIII Konkursie „Państwa i Prawa” w 1981 r.

Dnia 28 października 1991 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadał Maciejowi Zielińskiemu tytuł profesora nauk prawnych. Natomiast sześć lat później – w 1997 r. – Profesor Maciej Zieliński został mianowany na stanowisko profesora zwyczajnego w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza i był na nim zatrudniony do 30 września 2002 r.

Maciej Zieliński jako asystent odbył staże: w 1964 r. na Uniwersytecie Warszawskim w Katedrze Logiki II u Profesora Janiny Kotarbińskiej oraz rok później na Uniwersytecie Łódzkim, uczestnicząc w seminariach naukowych prowadzonych przez Profesora Jerzego Wróblewskiego na Wydziale Prawa i Administracji tego uniwersytetu, a także w seminariach z zakresu filozofii, zwłaszcza etyki, na Wydziale Filozoficzno-Historycznym UŁ. Maciej Zieliński przebywał także, na zaproszenie Profesora Oty Weinbergera, na stypendium naukowym w 1985 r. na Uniwersytecie Karola Franciszka w Grazu (Austria).

Jako pracownik Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza Maciej Zieliński prowadził na kolejno zajmowanych stanowiskach zajęcia dydaktyczne dla studentów prawa i administracji: ćwiczenia, wykłady, proseminaria i seminaria – ze wstępu do prawoznawstwa, logiki, etyki, teorii państwa i prawa, teorii prawa, informatyki prawniczej, a także z etyki i cybernetyki społecznej na studium podyplomowym dla dziennikarzy. Zajęcia ze studentami zainteresowanymi problematyką teoretyczną prawoznawstwa prowadził również całkowicie społecznie, poza jakimkolwiek przydziałem zajęć dydaktycznych. W 1971 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego przyznał doktorowi Maciejowi Zielińskiemu nagrodę III stopnia za szczególne osiągnięcia dydaktyczne. Wyrazem uznania ze strony studentów dla Jego pracy dydaktycznej było przyznanie Mu w 1986 r. tytułu najlepszego wykładowcy wszystkich wyższych uczelni Poznania. Za osiągnięcia dydaktyczne, tym razem jako docent, Maciej Zieliński otrzymał w 1985 r. od Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego nagrodę II stopnia.

W okresie pracy na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza Maciej Zieliński pełnił rozliczne funkcje. W pierwszych wyłonionych demokratycznie władzach Wydziału Prawa i Administracji UAM w latach 1980–1981 – wybrany przez studentów tego wydziału – pełnił funkcję prodziekana do spraw studiów stacjonarnych. W latach 1990–1993 Profesor Maciej Zieliński był z wyboru członkiem Senatu UAM.

Uniwersytet
ŁÓDZKI

Związki Profesora Macieja Zielińskiego ze Szczecinem sięgają roku 1963, kiedy rozpoczął zajęcia dydaktyczne w Punkcie Konsultacyjnym Wydziału Prawa i Administracji UAM w Szczecinie, a po utworzeniu w 1985 r. Uniwersytetu Szczecińskiego prowadził zajęcia w Instytucie Prawa i Administracji nowej szczecińskiej uczelni. Z dniem 1 października 1986 r. został zatrudniony na stanowisku docenta w Instytucie Prawa i Administracji US, w Zakładzie Prawa Sądowego, a od 1988 r. w Zakładzie Teorii Państwa i Prawa, którego został kierownikiem. W tym samym roku kierowany przez Niego zakład stał się jednostką organizacyjną nowo powstałego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego. Od roku 1990 Maciej Zieliński był zatrudniony w Uniwersytecie Szczecińskim na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Katedrze Teorii Państwa i Prawa (przemianowanej następnie na Katedrę Teorii i Filozofii Prawa), pełniąc nieprzerwanie do 1996 r. funkcję kierownika katedry, której był twórcą.

Od 1997 r. Profesor Maciej Zieliński jest zatrudniony w Katedrze Teorii i Filozofii Prawa na stanowisku profesora zwyczajnego. Od roku 2012 kieruje Katedrą Tworzenia i Wykładni Prawa.

Za całokształt pracy w Punkcie Konsultacyjnym Wydziału Prawa i Administracji UAM w Szczecinie Maciej Zieliński otrzymał w roku 1974 odznakę „Gryfa Pomorskiego”, a w 2004 r. Prezydent RP odznaczył Go Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski. W roku 2011 został odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. W 2012 r. otrzymał nagrodę szczecińskiego środowiska prawniczego „Człowiek Roku In Gremio 2011”, a Rada Okręgowa Izby Radców Prawnych w Szczecinie – w uznaniu zasług dla samorządu radcowskiego oraz działania na rzecz promocji zawodu radcy prawnego – wyróżniła Profesora „Perłą Radcowską”.

Działalność dydaktyczna Profesora Macieja Zielińskiego na Uniwersytecie Szczecińskim obejmuje prowadzenie dla studentów seminariów i wykładów kursowych z przedmiotów: teoria państwa i prawa, teoria prawa, logika, zasady techniki normotwórczej, a dla doktorantów – wykładów z przedmiotów: metodologiczne i etyczne aspekty pracy badawczej w prawoznawstwie oraz wykładnia prawa. Zaangażowanie w pracę dydaktyczną przyniosło Mu uznanie studentów, którzy dwukrotnie wybrali Profesora Zielińskiego najlepszym wykładowcą na wydziale. Ponadto od 1997 r. Maciej Zieliński prowadzi także wykłady na Ogólnopolskich Obozach Adaptacyjnych Studentów Prawa i Administracji „Adapciak”, organizowanych przez Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa (ELSA). Corocznie podejmuje się również pełnienia funkcji jurora w organizowanych przez ELSA regionalnych konkursach krasomówczych studentów prawa; dwukrotnie zasiadał też w jury konkursu ogólnopolskiego.

Uniwersytet
ŁÓDZKI

W sferze obowiązków organizacyjnych, poza wspomnianą funkcją kierownika katedry Profesor Maciej Zieliński był prodziekanem do spraw studiów zaocznych (1990–1993), a w latach 2005–2008 pełnił z wyboru funkcję członka Senatu Uniwersytetu Szczecińskiego.

Pracę nauczyciela akademickiego na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza oraz na Uniwersytecie Szczecińskim Profesor Maciej Zieliński łączy z aktywnością poza uczelniami – w różnorodnych, zwłaszcza wyłanianych w drodze wyboru przez środowisko, gremiach i instytucjach naukowych oraz prawniczych.

Od 1993 r. do chwili obecnej – już pięć kadencji – jest członkiem Komitetu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk, a w latach 1996–2000 pełnił funkcję wiceprzewodniczącego. Z ramienia komitetu opracował i przedstawił całościową syntetyczną diagnozę stanu nauk prawnych (w 2000 r. – *Uwagi o stanie nauk prawnych*, a w 2004 r. – *Raport o stanie nauk prawnych*). Od roku 2000 – przez trzy kolejne kadencje – jest członkiem Centralnej Komisji do spraw Stopni i Tytułów, Sekcji I Nauk Humanistycznych i Społecznych. Od 1999 r. jest członkiem Rady Języka Polskiego przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk, pełniąc ponadto od 2003 r. funkcję członka Prezydium Rady. Jako członek Rady Języka Polskiego doprowadził do utworzenia w 2003 r. Komisji Języka Prawnego. Jest Członkiem Rady Języka Polskiego i przewodniczącym Zespołu Języka Polskiego Rady Języka Polskiego, a od 2011 r. pełni funkcję Wiceprzewodniczącego Rady Języka Polskiego.

W latach 1996–1997 Profesor Maciej Zieliński był członkiem Zespołu do spraw Przygotowania Ostatecznej Redakcji Projektu Konstytucji, powołanego przez przewodniczącego Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego, i brał udział w opracowywaniu i redagowaniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. Natomiast w latach 1994–1998 był członkiem Rady Legislacyjnej, dla której sporządził wiele ekspertyz prawnych.

Bardzo ważnym polem aktywności dydaktyczno-naukowej Profesora Macieja Zielińskiego jest współpraca z różnymi środowiskami prawniczymi, w szczególności z legislatorami i sędziami, polegająca na prowadzeniu szkoleń i wykładów. Profesor był wykładowcą na aplikacji legislacyjnej, prowadzonej w ramach Rządowego Centrum Legislacji przy Prezesie Rady Ministrów, od momentu jej powstania w 1993 r. Ponadto prowadził wykłady na szkoleniach legislacyjnych, organizowanych przez Sejm oraz Senat Rzeczypospolitej Polskiej, na Podyplomowym Studium Legislacji, zorganizowanym przez Uniwersytet Warszawski, a także w ramach warsztatów legislacyjnych służb mundurowych. Od 2002 r. wielokrotnie, na zaproszenie środowiska sędziowskiego, prowadził wykłady dla sędziów niemal wszystkich sądów apelacyjnych oraz wielu sądów okręgowych. Od 2003 r., na zaproszenie Sądu Najwyższego, prezentuje corocznie

referaty na konferencjach sędziów Izby Karnej oraz Izby Wojskowej, a także Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych) SN. Współpracuje także ze środowiskami prokuratorów oraz notariuszy. W ramach tej współpracy sporządzał ekspertyzy prawne dla Okręgowej Izby Notarialnej w Poznaniu oraz Krajowej Rady Notarialnej, ponadto współuczestniczył w kształtowaniu idei Kodeksu etyki zawodowej notariusza oraz był ekspertem przy tworzeniu tekstu tego kodeksu.

W latach 1997–2001 Profesor Maciej Zieliński pełnił obowiązki redaktora naczelnego „Ruchu Prawniczego, Ekonomicznego i Socjologicznego”, od 1991 r. jest członkiem Komitetu Redakcyjnego „Studiów Prawniczych”; jest również członkiem Rady Programowej „Medycznej Wokandy”, a także Rady Programowej „Archiwum Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej”.

Obszary badań naukowych

Najważniejszym obszarem badań naukowych Profesora Macieja Zielińskiego jest problematyka wykładni prawa. Zagadnieniom wykładni prawa poświęcił rozprawę doktorską, w której *in nuce* zawarł główne idee swojej oryginalnej koncepcji wykładni, a jej zasadniczy zrąb przedstawił następnie w monografii *Interpretacja jako proces dekodowania tekstu prawnego* (Poznań 1972). Ta, skądinąd skromna objętościowo, praca stała się prawdziwym wydarzeniem w teorii wykładni, kładąc fundament pod koncepcję nazwaną później w literaturze koncepcją derywacyjną. Autor, nawiązując do przedstawionego przez Zygmunta Ziemińskiego odróżnienia przepisów prawnych od norm prawnych, sformułował podstawową ideę swojej koncepcji wykładni jako przekładu określonego zespołu przepisów na równoznaczny z nim zespół norm, będących wypowiedziami bezpośrednio wyznaczającymi określonym podmiotom w określonej sytuacji obowiązek określonego postępowania – wykładni jako procesu odkodowania norm z przepisów prawnych.

Koncepcję tę rozwijał Profesor Maciej Zieliński w swoich kolejnych publikacjach (*Właściwości derywacyjnej koncepcji wykładni*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego” 1986, Seria: Prawo, z. 2; *Decoding Legal Text*, [w:] *Polish Contributions to the Theory and Philosophy of Law*, ed. Z. Ziemiński, Amsterdam 1987; *Współczesne problemy wykładni prawa*, „Państwo i Prawo” 1996, z. 8–9; *Jednolitość wykładni prawa*, [w:] *Jednolitość orzecznictwa w sprawach karnych*, red. S. Waltoś, Kraków 1998). Analizował szczególnie dogłębnie i krytycznie status zasady *clara non sunt interpretanda* (*Aspekty zasady „clara non sunt interpretanda”*, [w:] *Szkice z teorii prawa i szczegółowych nauk prawnych*, red. S. Wronkowska, M. Zieliński, Poznań 1990), charakteryzował algorytmiczność procesu wykładni (*Algorytm interpretacji*

Uniwersytet
ŁÓDZKI

przepisów prawnych, [w:] *Eufonia i Logos*, red. J. Pogonowski, Poznań 1995), wskazywał na wyznaczniki dyrektyw wykładni (*Wyznaczniki reguł wykładni prawa*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 1998, z. 3–4), charakteryzował wstępną, niedostrzeżoną dotychczas, porządkującą fazę wykładni (*Porządkująca faza wykładni*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2001, z. 3 – wraz z B. Kanarek).

Prawdziwym *opus magnum* Profesora Macieja Zielińskiego jest opublikowana w 2002 r. monografia pt. *Wykładnia prawa. Zasady. Reguły. Wskazówki*, która w tym samym roku wyróżniona została najwyższą nagrodą naukową w dziedzinie prawa, przyznawaną przez Wydział I Nauk Społecznych Polskiej Akademii Nauk – Nagrodą im. Leona Petrażyckiego. Koncepcję przedstawioną w monografii Profesor Maciej Zieliński doskonalił w kolejnych publikacjach (*Podstawowe zasady współczesnej wykładni prawa*, [w:] *Teoria i praktyka wykładni prawa*, red. P. Winczorek, Warszawa 2005; *Wybrane zagadnienia wykładni prawa*, „Państwo i Prawo” 2009, z. 6). Rozwinięciu poszczególnych zagadnień związanych z wykładnią poświęcone są prace dotyczące roli i miejsca słowników w procesie interpretacji (*W sprawie słowników w procesie interpretacji tekstów prawnych raz jeszcze*, „Państwo i Prawo” 2008, z. 7 – wraz z A. Choduń), uporządkowaniu zagadnień oraz rozstrzygnięciu niektórych problemów związanych z tzw. granicami wykładni prawa (*Aspekty granic wykładni prawa*, [w:] *Księga Jubileuszowa Profesora Ryszarda Mastalskiego. Stanowienie i stosowanie prawa podatkowego*, red. W. Miemieć, Wrocław 2009 – wraz z A. Choduń).

Ważnym elementem opracowań Laureata na temat wykładni są publikacje dotyczące wykładni w odniesieniu do doktryny prawniczej poszczególnych gałęzi prawa i praktyki prawniczej. Zagadnienia te Profesor Maciej Zieliński rozważał przede wszystkim w następujących publikacjach: *Świecka a kanoniczna wykładnia prawa*, [w:] *Księga jubileuszowa z okazji 15-lecia Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego*, red. Z. Ofiarski, Szczecin 2004 – wraz z R. Piszka; *Uzasadnianie decyzji interpretacyjnych w sprawach karnych*, [w:] *Działalność orzecznicza Sądu Najwyższego a prawo wspólnotowe i unijne. Konferencja sędziów Izby Karnej i Izby Wojskowej Sądu Najwyższego – Rajgród 2005*, red. L. Gardocki, J. Godyń, M. Hudzik, L. K. Paprzycki, Warszawa 2005; *Wykładnia prawa cywilnego*, „Studia Prawa Prywatnego” 2006, z. 1 – wraz z Z. Radwańskim; *Normy i przepisy prawa cywilnego oraz Stosowanie i wykładnia prawa cywilnego*, [w:] *System prawa prywatnego*, red. nacz. Z. Radwański, t. 1: *Prawo cywilne – część ogólna*, red. M. Safjan, Warszawa 2007, rozdz. VII i VIII – wraz z Z. Radwańskim; *Wykładnia prawa we współczesnym orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego*, [w:] *Orzecznictwo sądowe*

Uniwersytet
ŁÓDZKI

w sprawach karnych. *Aspekty europejskie i unijne*, red. L. Gardocki, J. Godyń, M. Hudzik, L. K. Paprzycki, Warszawa 2008 – wraz z O. Boguckim; *Wykładnia prawa we współczesnym orzecznictwie najwyższych organów sądowniczych*, [w:] *Standardy konstytucyjne a problemy władzy sądowniczej i samorządu terytorialnego*, red. O. Bogucki, J. Ciapała, P. Mijał, Szczecin 2008 – wraz z O. Boguckim.

Bardzo ważnym, chociaż, jak się wydaje, ciągle niedostatecznie docenianym fragmentem dorobku naukowego Profesora Macieja Zielińskiego są jego koncepcje dotyczące zasad prawa. W tym zakresie centralną pozycję zajmuje przełomowa wręcz w polskiej literaturze teoretycznoprawnej monografia *Zasady prawa. Zagadnienia podstawowe*, napisana wspólnie ze Sławomirą Wronkowską oraz Zygmuntem Ziemińskim i opublikowana w 1974 r., za którą Maciej Zieliński wraz ze współautorami został wyróżniony w 1975 r. nagrodą zespołową II stopnia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych.

Problematykę zasad prawa podejmował Profesor Maciej Zieliński także w innych publikacjach z lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku (*„Zasady prawa” w perspektywie teorii prawa oraz szczegółowych nauk prawnych*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 1974, z. 2 – wraz z S. Wronkowską i Z. Ziemińskim), wrócił zaś do niej ponad dwadzieścia lat później (*Konstytucyjne zasady prawa*, [w:] *Charakter i struktura norm konstytucyjnych*, red. J. Trzciniński, Warszawa 1997; *Interpretacyjna rola zasad prawa*, [w:] *Zasady procesu karnego wobec wyzwań współczesności. Księga ku czci Profesora Stanisława Waltosia*, red. J. Czapska, A. Gaberle, A. Światłowski, A. Zoll, Warszawa 2000 – wraz z A. Municzewskim) oraz w publikacjach z lat ostatnich (*Zasada bezstronności – art. 4 k.p.k. a podstawy środka odwoławczego*, [w:] *Aktualne zagadnienia prawa karnego materialnego i procesowego*, red. L. Gardocki, J. Godyń, M. Hudzik, L. K. Paprzycki, Warszawa 2009 – wraz z O. Boguckim; *Zasady i wartości konstytucyjne*, [w:] *Materiały pokonferencyjne z LII Zjazdu Katedr Prawa Konstytucyjnego – Międzyzdroje 2010*, w druku).

Istotnym walorem tej koncepcji jest jej głębokie zakorzenienie w polskiej kulturze prawnej. Sformułowanie koncepcji zasad prawa przez wymienionych Autorów poprzedzone było niezwykle szerokimi i dogłębnymi badaniami nad sposobami pojmowania „zasad prawa” w szczegółowych naukach prawnych, przeprowadzonymi przez zespół najwybitniejszych przedstawicieli tych nauk, pod auspicjami Komitetu Nauk Prawnych PAN¹. Omawiana koncepcja, której współautorem jest Profesor Zieliński, ma przy tym charakter całościowy, w tym

¹ Szerzej o tym zob. S. Wronkowska, M. Zieliński, Z. Ziemiński, *Zasady prawa. Zagadnienia podstawowe*, Warszawa 1974, s. 7–8.

sensie, że obejmuje charakterystykę zasad we wszystkich ważnych aspektach: pozycji i doniosłości zasad w systemie prawnym i doktrynie prawniczej, podstaw ich mocy wiążącej, a także rozmaitych ról, jakie pełnią zasady prawa w procesie tworzeniu prawa, jego wykładni, stosowaniu i przestrzeganiu.

Jako współtwórca oryginalnej polskiej koncepcji zasad prawa i znakomity znawca problematyki zasad Profesor Maciej Zieliński podejmował i podejmuje wnikliwą analizę sformułowanych w literaturze światowej koncepcji zasad prawa oraz sposobów rozróżnienia zasad i norm (reguł) zwykłych (koncepcje Ronalda Dworkina, Roberta Alexy'ego, Manuela Atienzy i Juana Ruiza Manero).

Kolejnym niezwykle ważnym polem zainteresowania Laureata jest problematyka ustalania faktów przez organy stosujące prawo. Chociaż tematyce tej Maciej Zieliński poświęcił znacznie mniej publikacji niż wykładni prawa (*Poznanie sądowe a poznanie naukowe*, Poznań 1979; *Obiektywność ustalania faktów jako element praworządności stosowania prawa*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 1979, z. 1), to Jego osiągnięcia naukowe w tym zakresie zasługują na najwyższą ocenę, mimo że pozostają w znacznym stopniu zapoznane. Przede wszystkim dobitnie trzeba podkreślić, iż wspomniana monografia Profesora Macieja Zielińskiego była w momencie publikacji pierwszym w literaturze polskiej opracowaniem, poświęconym w całości tej problematyce i całości tej problematyki. Pozostaje ona do dziś jedynym takim opracowaniem w literaturze polskiej, a wydaje się, że nie byłoby łatwo wskazać opracowanie porównywalne, co do wartości naukowej, z opracowaniem Profesora w całej literaturze światowej.

Z punktu widzenia niejako metametodologicznego swoistością i istotnym walorem koncepcji Profesora Macieja Zielińskiego jest – po pierwsze – to, że charakteryzuje On poznanie sądowe na tle poznania naukowego, porównując to pierwsze zwłaszcza z poznaniem historycznym, a po drugie – że przeprowadza porównanie nie praktyki poznawczej, lecz optymalizacyjnych modeli normatywnych poznania, pojmowanego jako pewien proces. Takie podejście badawcze okazuje się wyjątkowo płodne i prowadzi Autora do wieloaspektowej i głębokiej charakterystyki podobieństw oraz różnic pomiędzy badanymi modelami, których nie sposób tutaj szczegółowo omawiać.

Osiągnięcia Profesora Macieja Zielińskiego w zakresie problematyki tworzenia prawa, w tym zwłaszcza redagowania tekstów prawnych, są powszechnie znane i uznane. Rozważania na ten temat Profesor Maciej Zieliński podjął, wraz z Profesor Sławomirą Wronkowską, po raz pierwszy dwadzieścia pięć lat temu w niezwykle ważnej, obszernej rozprawie *O korespondencji dyrektyw redagowania i interpretowania tekstu prawnego* („Studia Prawnicze” 1985, z. 3–4), która do dzisiaj stanowi klasyczny i wciąż inspirujący tekst. Później nadeszły, napisane również z Profesor Sławomirą

Uniwersytet
ŁÓDZKI

Wronkowską: *Problemy i zasady redagowania tekstów prawnych* (Warszawa 1993), *Zasady techniki prawodawczej – komentarz* (Warszawa 1997) oraz *Komentarz do zasad techniki prawodawczej z dnia 20 czerwca 2002 r.* (Warszawa 2004). Natomiast kwestie tworzenia prawa swoiste dla prawa prywatnego rozważał Profesor Zieliński – wraz z Profesorem Zbigniewem Radwańskim – w rozprawie *Uwagi de lege ferenda o klauzulach generalnych w prawie prywatnym* („Przegląd Legislacyjny” 2001, nr 3).

We wspomnianej rozprawie opublikowanej w 1985 r. Autorzy przedstawili odpowiedź na fundamentalne pytanie dotyczące styku problematyki tworzenia prawa i jego wykładni: czy i w jakim stopniu osiągalna, a zarazem pożądana jest korespondencja pomiędzy dyrektywami redagowania a dyrektywami wykładni tekstu prawnego? Sformułowana wówczas przez Autorów wieloaspektowa koncepcja relacji pomiędzy tymi dwoma rodzajami dyrektyw stała się teoretyczną podstawą wydanych po opublikowaniu omawianej rozprawy aktów normatywnych, regulujących problematykę redagowania tekstów aktów prawnych: Zasad techniki prawodawczej – załącznika do uchwały nr 147 Rady Ministrów z dnia 5 listopada 1991 r. w sprawie zasad techniki prawodawczej oraz Zasad techniki prawodawczej – załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”. Należy przy tym zauważyć, że w przypadku pierwszego z wymienionych aktów normatywnych Maciej Zieliński był, wraz ze Sławomirą Wronkowską, współautorem tekstu projektu tego aktu.

Od samego początku pracy naukowej przedmiotem dociekań badawczych Profesora jest problematyka związana z językiem, co w oczywisty sposób wiąże się z głównym nurtem Jego zainteresowań, czyli problematyką wykładni prawa, a także tworzenia prawa. W polu zainteresowań Macieja Zielińskiego są również języki związane z prawem. Zaproponowane przez Profesora w artykule *Języki prawne i prawnicze*, [w:] *Polszczyzna 2000. Orędzie o stanie języka na przełomie tysiącleci*, red. W. Pisarek, Kraków 1999 rozróżnienie w obrębie języka prawniczego – języków okołoprawnych, funkcjonuje nie tylko w literaturze prawniczej, ale zostało także przyjęte przez tych językoznawców, którzy przedmiotem swych zainteresowań uczynili właśnie tę problematykę. Jubilat zajmuje się również szczegółową analizą wybranych języków okołoprawnych (*Język dyskusji medialnej nad tworzeniem prawa*, [w:] *Język w mediach masowych*, red. J. Bralczyk, K. Mosiołek-Kłosińska, Warszawa 2000 – wraz z A. Choduń; M. Zieliński, *Język prawny, język administracyjny, język urzędowy*, [w:] *Język – prawo – społeczeństwo*, red. E. Malinowska, Opole 2004), a także niektórych ich cech (*Perswazja w języku prawnym i prawniczym*, [w:] *Język perswazji publicznej*, red. K. Mosiołek-Kłosińska, T. Zgółka, Poznań 2003 – wraz z T. Zgółką). Jako niestrudzony propagator współpracy prawników z językoznawcami przyczynił

Uniwersytet
ŁÓDZKI

się do powstania, w ramach Rady Języka Polskiego, integrującej oba środowiska naukowe – Komisji Języka Prawnego. Od lat głosi potrzebę edukacji prawnej Polaków (por.: M. Zieliński, *O potrzebie nauczania języka prawa*, [w:] *Edukacja językowa Polaków*, red. W. Miodunka, Kraków 1998; *Wiedza o tekstach prawnych jako warunek ich rozumienia*, [w:] *Język polskiej legislacji, czyli zrozumiałość przekazu a stosowanie prawa. Materiały z konferencji zorganizowanej przez Komisję Kultury i Środków Przekazu oraz Komisję Ustawodawczą*, Warszawa 2007) oraz zabiega – z powodzeniem – o edukację językową prawników².

Bardzo ważny jest także dorobek Profesora Macieja Zielińskiego w sferze problematyki semiotycznej norm czy szerzej – wypowiedzi dyrektywalnych. W tym zakresie Autor w istotnym stopniu rozwija i pogłębia idee fundatora „szkoły poznańskiej”, a swojego Nauczyciela – Profesora Zygmunta Ziemińskiego.

Na podkreślenie zasługuje wkład Profesora Macieja Zielińskiego w sformułowaną w ramach tej szkoły koncepcję czynności konwencjonalnych jako szczególnego rodzaju czynności kulturowych (*Czynności konwencjonalne w prawie*, „*Studia Prawnicze*” 1972, z. 33 – wspólnie z L. Nowakiem, S. Wronkowską i Z. Ziemińskim). Istotna i owocna koncepcja czynności konwencjonalnych, rozwijana w ramach ośrodka szczecińskiego, znajduje rozległe aplikacje w analizie problemów szczegółowych nauk prawnych.

W zakresie rozważanej problematyki najpoważniejszy wymiar mają jednak napisane przez Jubilata wraz z Profesorem Zygmuntem Ziemińskim monografie: *Uzasadnianie twierdzeń, ocen i norm w prawoznawstwie* (Warszawa 1988) oraz *Dyrektywy i sposób ich wypowiedzania* (Warszawa 1992). Pierwsza z nich jest wnikliwą analizą uzasadniania różnego rodzaju wypowiedzi formułowanych w prawie i prawoznawstwie, w szczególności związków między różnorodnymi aspektami uzasadnienia poszczególnych typów wypowiedzi. Za tę pracę Maciej Zieliński otrzymał w 1989 r. nagrodę zespołową Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego II stopnia z tytułu osiągnięć naukowych. W drugiej Profesor Maciej Zieliński charakteryzuje funkcjonowanie wypowiedzi dyrektywalnych, zwłaszcza norm postępowania, w praktyce językowej, rozważając różnorakie sposoby wysłowienia tych ostatnich, co prowadzi Go do wniosku, że interpretacja praktycznie wszystkich postaci wysłowienia norm musi odwoływać się do kontekstu.

² Na niektórych wydziałach prawa i administracji uczelni wyższych, dzięki staraniom Profesora Zielińskiego, wprowadzony już został dla studentów lub doktorantów przedmiot: kultura języka polskiego, który na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego, będącego prekursorem w tym zakresie, jest obowiązkowy od kilku lat.

Uniwersytet
ŁÓDZKI

Profesor Maciej Zieliński do tej pory wypromował pięciu doktorów, był recenzentem w ośmiu przewodach doktorskich, sporządził pięć recenzji w przewodach habilitacyjnych, także wiele super recenzji w przewodach habilitacyjnych i w postępowaniach o nadanie tytułu profesora.